

SCRIITORUL, FOLCLORISTUL ȘI OMUL GRIGORE BOTEZATU ÎN REFERINȚE ȘI APRECIERI

Abstract. The article is written on the occasion of celebrating of the 85th birthday of the well known writer, folklorist and Moldovan translator Grigore Botezatu and it treats the problem of his contribution to the collection, processing and editing of Bessarabian popular fairy tales in the assessments and references of reviewers and specialists in the field.

Keywords: popular fairy tales, collector, processor, editor, researcher, I. Gherman, Gr. Vieru, V. Coroban, E. Junghietu, N. Baiesu, V. Gatac, I. C. Ciobanu, A. Hancu, S. Moraru, I. Datcu, Vl. Besleaga, A. Hropotinschi.

La mijlocul lui ianuarie curent, „patriarhul folcloriștilor basarabeni”¹ Grigore Botezatu – un nume arhicunoscut cititorilor după aproape toate edițiile de basme populare, apărute în ultimele șase decenii la Chișinău, a împlinit onorabila vârstă de 85 de ani. Șaizeci dintre ei au fost consacrați cu vrednicie și generozitate principalei sale chemări sufletești – colectării, editării și cercetării creației noastre populare orale².

Ceea ce i-a adus extrem de repede popularitatea a fost culegerea, prelucrarea literară talentată și editarea poveștilor – domeniu în care n-a avut concurență, urmându-și cu fidelitate vocația și demonstrându-și convingător unicitatea.

Contribuția lui Gr. Botezatu la valorificarea și punerea în valoare a acestei foarte îndrăgite specii folclorice s-a bucurat de o înaltă apreciere din partea specialiștilor și a iubitorilor de narațiuni populare chiar de la primele dumnealui cărți³. Iată de ce ecurile la care ne vom referi țin, în principal, anume de această activitate a omagiatului.

În mod obișnuit, o vom face-o în ordine cronologică, iar cele susținute se vor baza doar pe argumente.

Într-o recenzie la cea de-a treia carte a folcloristului – „Basmе și snoave”, Chișinău, 1958 (primele două – „Povești norodnice moldovenești” și „Povești” au fost publicate în anii 1955 și 1956), tânărul cercetător și critic literar Ion Gherman scria:

„Basmеle și snoavele populare, așa cum ni le repovestește Botezatu, alcătuiesc un neprețuit tezaur. (...)

Basmul, după prelucrare, rămâne în esență popular. Nu se transformă în basm cult, care e și el de inspirație folclorică⁷⁴.

Primul care s-a ridicat împotriva nedreptății – atitudinii neglijente față de unele talente, printre care și față de Gr. Botezatu, a fost poetul și publicistul Grigore Vieru.

Iată ce scria Domnia Sa, abordând acest subiect, în săptămânalul „Cultura” din 1 martie 1969:

„Există în Chișinău un om – pre nume Grigore Botezatu. Umplem deseori coloane întregi de ziar cu nimicuri despre nimicuri versificate și niciun cuvânt vreodată despre acest Grigore Botezatu, unicul scriitor de la noi care se străduie continuu să adune mărgăritarele noastre – poveștile – și unicul, poate, care știe să le înșiruie în scris într-o atât de miezoasă limbă populară. (...)”

Azi nu e copil care să nu cunoască nemuritoarele noastre basme. Le cunoaște, grație, în mare parte, lui Grigore Botezatu, care aproape că nu se învrednicește, bietul, nici măcar de acel «Ce mai faci?»⁷⁵

Aceeași caldă simpatie și înaltă prețuire a creației scriitorului și etnologului nostru o demonstrează distinsul poet și peste ani⁶.

O poziție asemănătoare cu cea a lui Grigore Vieru o are, abordând același subiect ceva mai târziu, și reputatul om de știință, profesorul și criticul literar Vasile Coroban, care, în unul dintre articolele sale, atingând tangențial și acest motiv, menționa cu tristețe următoarele:

„Printre scriitorii noștri există unul despre care, din păcate, aproape că nu se scrie. E Grigore Botezatu. Poveștile populare în versiunea lui sunt uneori adevărate și indiscutabile opere de artă personală. (...)”

Gr. Botezatu nu numai că povestește, dar și pictează. În privința asta scrisul lui ar fi model pentru mulți alți prozatori⁷⁷.

Într-un frumos articol, publicat cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la nașterea dlui Botezatu, regretatul coleg Efim Junghietu remarca:

„Se poate spune cu siguranță că nu există sat, casă, în care să nu fie vreo una dintre cărțile lui. Mulți au avut ocazia să-l vadă aievea prin satele republicii, colindând răbdător în căutarea celor mai talentați povestitori și cântăreți populari, ani de-a rândul, iarna și vara, pe vreme bună și rea. Dragostea pentru creația populară îi este înăscută lui Grigore Botezatu. Cei care-l știu mai în de aproape cu greu și l-ar putea închipui cândva în afara preocupărilor sale permanente. Folclorul este pentru el nu numai o pasiune puternică și permanentă, ci o parte integrantă din viața lui⁷⁸.”

În ceea ce privește prelucrarea, altfel zis, intervenția folcloristului în textele poveștilor culese, E. Junghietu preciza:

„Basmele lui Gr. Botezatu nu devin creații ale scriitorului, ci rămân basme populare, redată în formă literară. Meritul său este de a le reda strălucirea diamantină, a le încrusta cuvinte și expresii noi poetice, proverbe și zicători populare. Poveștile își păstrează aroma limbii vorbite la țară, sunt împănate cu diverse formule, create de povestitorii populari de-a lungul veacurilor⁷⁹.”

Același punct de vedere îl are cercetătorul și mai târziu:

„Prelucrând și modelând textele auzite din popor, el are grijă să păstreze subiectele, protagoniștii, coliziile, imaginile, limba și – ceea ce este foarte important – oralitatea lor. Grigore Botezatu nu născoceste subiecte, eroi, acțiuni.

Intervențiile sale țin doar de domeniul limbajului literar, îngrijit și decent. (...)

Poveștile culese din gura satelor sunt cizelate la maximum, curățate de zgura vorbăriei lungi și fără noimă”¹⁰.

Referindu-se la talentul scriitorului de prelucrare, cizelare a poveștilor populare, o altă personalitate marcantă a științei etnologice moldovenești, Nicolae Băieșu, remarcă:

„Se cuvine de subliniat că Gr. Botezatu totuși nu scrie din nou povești, ci le repovestește, străduindu-se să păstreze totul ce e mai important în proza populară: subiectele, personajele, imaginile, elementele umorului țărănesc, stilul oral, expresiile locale ș.a. În același timp folcloristul completează poveștile cu ceea ce crede dumnealui că acestea au pierdut trecând de la un povestitor la altul, introduce sau lărgeste frazele redade în versuri, îngrijește dialogurile, acordă atenție specială formulărilor inițiale și finale, intitularilor”¹¹.

În postfața unui amplu volum de povești populare moldovenești, editat în anul 1981 în limba rusă la Chișinău, eminentul savant moscovit, copământeanul nostru, regretatul Victor Gațac, consemna:

„Grigore Botezatu întrunește în sine folcloristul și scriitorul. (...)

Recenzenții și criticii literari nu o dată s-au întreat: ce totuși se petrece cu povestea populară în laboratorul de creație al lui Botezatu? Putem fi de acord cu principala lor concluzie: Botezatu nu se abate de la esența tradiției populare. El parcă evidențiază frumusețea poveștii populare, bogăția ei plastică și ideatică.

Lucrând la poveste, el tinde să adune la un loc și să concentreze în varianta sa tot ce găsește remarcabil în diferite texte ale ei, o saturează cu expresii, asemănări figurate, dă expunerii cadență, temeinicie, plinătate, cerne impropriul, cuvântul impur. Liber și cu generozitate se folosește de începuturile, sfârșiturile, cuvintele de legătură, repetările tradiționale, toate mijloacele narative tainice ale poveștii”¹².

Tot aici recenzentul vine și cu alte observații valoroase, ca, de exemplu:

„Gr. Botezatu se străduiește să păstreze particularitățile stilului oral al poveștii și în același timp să completeze pierderile de la trecerea lui pe hârtie. El amplifică în poveste începutul ritmic, înmulțește consonanța, introduce sau lărgeste adaosurile în versuri, cizelează dialogurile. (...)

La toate aceste concluzii trebuie de adăugat unul, după părerea mea, hotărâtor: Botezatu nu e numai versat și iscusit, el este și un foarte înzestrat intermediar între tradiția populară orală și cititorul său. (...)

Creației lui Grigore Botezatu îi revine un loc al ei aparte în literatura moldovenească contemporană”¹³.

Să vedem însă ce ne spune despre prelucrarea poveștilor autorul însuși.

Întrebat dacă intervine în subiect, iată care a fost răspunsul:

„Aproape că nu. Fac o reproducere a motivului. Povestitorii o spun în fel și fel. Fiecare are maniera lui. Aceeași poveste se poate înregistra de la nord la sud în redacții diferite.

Aici depinde de posibilitățile narrative ale informatorului, de experiența lui de viață, de studii și profesie chiar. Un păstor ți-o spune într-un fel, un agricultor – în altul, un codrean pune momente specifice codrului. Intervenția autorului mai depinde de forma cum s-a păstrat motivul, complet sau într-o formă cu totul destrămată. Culegătorul are în față numai hârtia, pe când povestitorul popular poate să mimeze, să gesticuleze, modulează vocea – și ideea devine înțeleasă pentru ascultător. Numai că cuvântul povestitorului de multe ori, transpus, n-are același efect... De atâta într-o situație mai avantajoasă e folcloristul, care mai pune unele note la subsol. Cel care o repovestește are numai posibilitatea de a scrie așa, ca să fie înțeles și artistic...²¹⁴

În anul 1983, la Chișinău, a apărut culegerea lui Gr. Botezatu din seria „Mărgăritare” „De n-ar fi, nu s-ar povesti”. Prefațând această carte, cunoscutul prozator Ion C. Ciobanu menționa:

„La alegerea perlelor folclorice folcloristul are la îndemână numai câteva instrumente de lucru: cunoașterea perfectă a comorii folclorice a genului sau speciei în care s-a specializat și căruia i s-a consacrat, puterea de pătrundere analitică în mulțimea de variante, intuiția, simțul și gustul artistic în selectarea variantelor de vârf, pentru a scoate din amalgamul bolovănos și crud eleganța și suplețea compozițională, fluiditatea desfășurării și frumusețea cuvântului. (...)

În tot ce a făcut Grigore Botezatu în mod creator pentru adunarea, redactarea, propagarea și comentarea științifică a basmelor noastre populare se simte o muncă inspirată și plină de dăruire și har²¹⁵.

Iar într-o variantă revăzută a acestei introduceri și publicată apoi într-o culegere a sa de articole autorul adăuga:

„Savantul este dublat cu o înzestrare rară a simțului valoric și artistic al basmului nostru popular. Lucrul acesta a fost constatat încă la editarea primei sale cărți de povești²¹⁶.

Frumoase cuvinte de apreciere la adresa colegului său găsim și în cele scrise și publicate de Andrei Hâncu.

„Importanța lucrărilor lui Gr. Botezatu, consideră Domnia Sa, nu este numai științifică, cognitivă, ci, în primul rând, culturală, morală: fără exagerare, el vine așa cum venea I. Creangă în alt secol, ca un unchiș sfătos și cuminte către cei mici, dar aduce plăcerea prin lectura cărților sale îndrumătoare de bine și celor mari. Or, câte generații de copii i-au citit poveștile și au învățat un cuvânt în limba maternă!²¹⁷

Valoare și adevăr găsim la acest subiect și în consemnările regretatului coleg Sergiu Moraru:

„Prin cărțile lui Grigore Botezatu lumea fermecată a basmelor moldovenești a fost cunoscută de la Atlantic și până la Pacific, a devenit un bun spiritual al copiilor de diferite naționalități.

Povești moldovenești au fost editate la Vilnius și Tbilisi, la Berlin și la Sofia, la Moscova și la Kiev, la Riga (în inspirata traducere a lui Leons Briedis), la Tokio și Londra ș.a.m.d. – basmele lui au o geografie bibliografică aproape că imposibil de a fi identificată până la capăt²¹⁸.

E locul să subliniem că S. Moraru a avut față de Gr. Botezatu un respect deosebit, dacă nu chiar un cult.

Odată, într-o discuție amicală, ne-a spus (poate că a mărturisit-o și altora) că el a devenit folclorist numai datorită lui Gr. Botezatu.

Pentru oricine o asemenea apreciere, la sigur, ar fi un întemeiat motiv de mândrie.

În primul articol despre Gr. Botezatu, publicat în anul 1992 la București, autorul lui, folcloristul și istoricul literar Iordan Datcu îl consideră pe cercetătorul nostru „cel mai bun cunoscător al prozei populare moldovenești”¹⁹. Iar în cuvântul introductiv la cartea lui Grigore Botezatu „Făt-Frumos și Soarele. Povești populare din Basarabia”, apărută în 1995 de asemenea la București, același autor menționa:

„Basmele din antologia lui Gr. Botezatu, chiar dacă nu notate cu scrupulozitatea lui Petre V. Ștefănuță, chiar dacă au fost trecute prin filtrul stilistic al colecționarului, au o îndubitabilă prospețime, au o notă bine subliniată de inedit, cu deosebire la nivelul expresiei”²⁰.

O stimă aparte față de Grigore Botezatu și creația sa o atestăm și la distinsul nostru prozator și eseist Vladimir Beșleagă.

Expunându-și părerea despre cartea „Povești populare moldovenești” [Chișinău, „Literatura artistică”, 1981] scriitorul o consideră „o comoară neprețuită”, (...) „cartea face cât jumătate, dacă nu mai mult din celelalte cărți de beletristică, tipărite în acești ani”.

Încântat, maestrul concluzionează:

„Nu, Botezatu nu e un culegător și «prelucrător» – e un extrem de talentat povestitor. Ce stil, ce limbă, ce bogăție și prospețime și firesc al vorbirii... Astăzi nu mai găsești ase menea oameni, el unul este. Un fenomen singular la noi, ba chiar, cred, în tot arealul daco-roman”²¹.

O opinie diferită de ale celorlalți despre Gr. Botezatu și creația sa a avut-o regretatul și controversatul folclorist și critic literar Andrei Hropotinschi.

Iată ce scria el la jubileul de 80 de ani al scriitorului:

„Botezatu este adversarul din umbră al lui Druță, mai ales, în felul de a întoarce cuvântul pe toate părțile, precum giuvaiergiul ar șlefui bijuteria pe toate fațetele și i-ar conferi strălucirea inestimabilă.

Botezatu este un păgân al propriului talent. Cu modestia sa își sapă sieși groapa anonimatului. Spun aceste cuvinte tari, caustice, veninoase, pentru că-mi e prieten de circa o jumătate de secol. A fost un lasă-mă să te las și un laie-laie-bălaie-bălaie atunci când s-a lăsat să scrie sub creațiile sale că sunt texte folclorice. Și acum e un sărăntoc, ajuns la 80 de ani fără o para în pungă. S-a trădat pe sine și n-a avut curajul să spună că ceea ce scrie Dânsul nu mai sunt povești populare moldovenești sau din Basarabia, cum poreclesc dușmanii noștri acest meleag năpăstuit. Să vă spună nenea ce este Grigore Botezatu! Este Creangă, Ispirescu, Andersen, Perro al secolului XX și XXI pentru moldoveni”²².

De aprecieri elogioase s-a bucurat Gr. Botezatu și ca om. Mai mulți dintre cei care l-au cunoscut sau îl cunosc i-au evidențiat diverse calități: hărnicia, cumsecădenia, înțelepciunea, bunătatea, modestia, omenia ș.a.

În una din publicații se scrie că „în viață el însuși ne amintește mult de eroii poveștilor sale – Făt-Frumos, Măzărache, Cenușar-Voinicul... La fel ca și personajele poveștilor sale, Gr. Botezatu este muncitor, bun, înțelept, liniștit, frumos sufletește”²³.

Informații prețioase ne aduce în această privință și etnologul Andrei Hâncu.

Oprindu-se și la unele trăsături de caracter ale lui Gr. Botezatu-omul, A. Hâncu remarcă:

„Dumnealui este deschis, sociabil, este atât de omenos, tacticos, încât uneori se plasează pe o poziție neutră, medie, nedorind să afecteze pe cineva în cazurile polemice acute (...) Dar, pe cât este de maleabil, răbdător și agreabil în comportamentul său cotidian cu oamenii (este omul pe care nu l-am auzit niciodată să înjure), pe atât este de abil, și deci ocupă poziții ferme în munca sa de colectare a materialelor, informațiilor etnofolclorice.

Metoda sa de investigație cuprinde totul, inclusiv amănuntele”²⁴.

Rezultatele remarcabile obținute de Gr. Botezatu se datorează, susține N. Băieșu, calităților pe care le posedă: dragostea mare față de cultura noastră populară, extraordinara forță de muncă, răbdare, cumpătate, dăruire, bunătate, omenie”²⁵.

Recapitulând cele spuse, conchidem că aprecierile date scriitorului și folcloristului în general, dar mai ales în ceea ce privește contribuția dumisale la valorificarea și editarea narațiunilor populare, sunt în totalitate pozitive, favorabile, frumoase.

Mărturie în acest sens ar fi și următoarele calificative ale unor autori de la noi și din alte părți care au scris despre Grigore Botezatu și opera sa.

În viziunea lor, el este: „scriitor autentic”²⁶, „unul din scriitorii noștri cei mai populari”²⁷; „neobosit culegător și cercetător al creației populare moldovenești”²⁸; „un mare folclorist și scriitor moldovean”²⁹; „un folclorist basarabean prestigios, cu o activitate remarcabilă”, „un folclorist «complet» – în cele trei ipostaze posibile: de culegător, prelucrător și cercetător”³⁰; „bunic sfântos al zilelor noastre”, „reputat folclorist și scriitor popular”³¹; „distins etnolog”, „prestigios cercetător”²²; „distins cercetător și editor al folclorului nostru”, „artist al cuvântului”³³; „un folclorist consacrat”³⁴; „un mare scriitor”³⁵; „celebru adunător și talentat scriitor de povești populare moldovenești”, „adevărat creator”³⁶.

Dar cea mai înaltă apreciere credem că i-au dat-o și i-o dau dlui Gr. Botezatu nenumărații săi cititori, care în cei 59 de ani de la apariția primei sale culegeri de povești, după care au urmat în tiraje mari multe altele, i-au citit și răscitit cărțile, rămânându-i profund recunoscători pentru neuitatele clipe de delectare sufletească.

De menționat că ultima sa culegere – *Povești și snoave* a fost reeditată anul trecut, iar pentru seria *Cele mai căutate perle folclorice*, din care face parte și acest florilegiu, la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, Ediția a XVIII-a, desfășurată la începutul lunii aprilie la Chișinău, Editurii „Arc” i s-a acordat Premiul *Cea mai reușită colecție de carte pentru copii*.

Ca o completare la cele deja expuse considerăm că e bine să mai aducem o informație interesantă, pentru cei mai mulți încă necunoscută, care ține de perioada adolescenței, căutărilor de sine ale viitorului scriitor-folclorist.

Când specialistul nostru numărul unu în proza populară împlinea 80 de ani, revista pentru copii și adolescenți „aMIC” i-a luat un interviu.

Iată, pe lângă altele, ce mai aflăm din această convorbire a lui Gr. Botezatu cu interlocutorul său, poetul Efim Bivol, care i-a găsit textului și un titlu ingenios: „Savantul care spune povești”:

„– Care au fost disciplinele preferate în anii de școală?

– Cu toate că eram pasionat de literatură, am îndrăgit mai mult matematica. Și asta datorită bunului nostru profesor Ion Spânu, directorul școlii, care avuse o bursă la Sorbona, Franța.

– Și cum de nu i-ați urmat calea?

– Am prezentat actele la facultatea de matematică la Universitatea de Stat din Chișinău. La primul examen însă, când am ales biletul să răspund, am rămas perplex – întrebările erau scrise în limba rusă – nu înțelegeam nimic... Am întrebat: «Unde aș putea susține examenele în limba maternă?» Mi s-a răspuns: «Numai la filologie!» Și așa am ajuns să absolvesc această facultate, ascultându-i pe regretații profesori Chiroșca, Corlăteanu, Coroban”...³⁷

Nu știm ce loc avea să ocupe literatura populară în viața domnului Grigore Botezatu dacă devenea matematician. Credem însă că și pentru El, și pentru noi e un noroc că toate s-au întâmplat așa.

Să ne bucurăm deci că-l avem. Să-i mulțumim călduros pentru câte a realizat și să-i adresăm și pe această cale cele mai frumoase urări de bine.

La mulți ani și toți buni, sir!

În primul rând, sănătate, că-i mai bună decât toate!

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

¹ Nicolae Băieșu. *Un folclorist consacrat: Grigore Botezatu* // „Literatura și arta”, 15 ianuarie 2009, p. 7.

² A se vedea: Efim Junghietu. Folclorul – o pasiune permanentă (Grigore Botezatu la 50 de ani) // „Literatura și arta”, 18 ianuarie 1979, p. 5; Iordan Datcu. *Dicționarul etnologilor români*. Vol. I. București, Editura „Saeculum I.O.”, 1998, p. 97-99; Andrei Hâncu. *Bunicul sfătos al zilelor noastre* // „Glasul Națiunii”, 13 ianuarie 1999, p. 4; Nicolae Băieșu. *Grigore Botezatu la 80 de ani* // „Revistă de lingvistică și știință literară”, nr. 1-2, 2009, p. 131-136; Claudia Darienco. *Piloni ai neamului. Portrete de epocă*. Vol. I. Chișinău, „Iulian”, 2010, p. 86-124; Calendar Național 2014. Chișinău: [S.n.] 2014, p. 38-39 ș.a.

³ A se vedea: I. Mocreac. *O culegere de preț* // „Moldova Socialistă”, 19 iunie, 1955, p. 2; V. Mihalache. *O culegere prețioasă* // „Colhoznicul Moldovei”, 28 august 1956, p. 4; Ion Gherman. *De n-ar fi, nu s-ar povesti...* // „Tinerimea Moldovei”, 12 aprilie 1959, p. 3 ș.a.

⁴I. Gherman. *Basmе populare moldovenești* // „Nistru”, nr. 11, 1959, p. 142.

⁵Grigore Vieru. „*Ce mai faci?*” // „Cultura”, 1 martie 1969, p. 6.

⁶A se vedea: Grigore Vieru. *Limba Română, oastea noastră națională*. Testament (Discurs de recepție, rostit de poet cu ocazia conferirii titlului Doctor Honoris Causa de către Academia de Științe a Republicii Moldova) // „Literatura și arta”, 20 septembrie 2007, p. 4; Vlad Pohilă. *Și totuși, limba română*. Prefață. Chișinău, Editura „Prometeu”, 2008, p. 6.

⁷„Nistru”, nr. 8, 1971, p. 149.

⁸Efim Junghietu. *Folclorul – o pasiune permanentă* // „Literatura și arta”, 18 ianuarie 1979, p. 5.

⁹Ibidem.

¹⁰Efim Junghietu. *Grigore Botezatu* // Calendar 1989. Chișinău, „Cartea Moldovenească”, 1988, p. 9.

¹¹Nicolae Băieșu. *Grigore Botezatu. La 60 de ani* // „Limba și literatura moldovenească”, nr. 2, 1989, p. 64.

¹²Виктор Гацак. *О сказках Григоре Ботезату*. În cartea: Молдавские народные сказки. Chișinău, „Literatura artistică”, 1981, p. 396.

¹³Ibidem, p. 397.

¹⁴A. Hropotinschi. *Peneș-împăratul* // „Nistru”, nr. 3, 1969, p. 140.

¹⁵I. C. Ciobanu. *Șirag de pietre scumpe*. În cartea: „De n-ar fi, nu s-ar povesti”. Chișinău, „Literatura artistică”, 1983, p. 7-8.

¹⁶I. C. Ciobanu. *Modelări artistice*. Chișinău, „Literatura artistică”, 1986, p. 294.

¹⁷Andrei Hâncu. *Grigore Botezatu 60* // „Literatura și arta”, 19 ianuarie 1989, p.1.

¹⁸Sergiu Moraru. *Drumuri și oameni* // „Moldova Socialistă”, 18 ianuarie 1989, p. 4.

¹⁹Jordan Datcu. *Folcloristul basarabean Grigore Botezatu* // „Limbă și literatură”. București, vol. III-IV, 1992, p. 247.

²⁰Jordan Datcu. *Cuvânt înainte* la cartea: Grigore Botezatu. *Făt-Frumos și Soarele*. Povești populare din Basarabia. București, Editura „Minerva”, 1995, p. 9.

²¹Vladimir Beșleagă. *Jurnalul anului 1986* // „Basarabia”, nr. 2, 1999, p. 22.

²²Andrei Hropotinschi. *Grigore Botezatu și folclorul moldovenesc* (La jubileul de 80 de ani al scriitorului) // „Moldova Mare”, 27 ianuarie 2009, p. 2.

²³Л. Друмя. *Истоки творчества* // „Советская Молдавия”, 14 ianuarie 1989, p. 4.

²⁴A. Hâncu. *Bunicul sfântos al zilelor noastre* // „Glasul Națiunii”, 13 ianuarie 1999, p. 4.

²⁵Nicolae Băieșu. *Dragoste înăscută pentru folclor* // „Viața satului”, 17 ianuarie 1989, p.4; Tot el: *Un folclorist consacrat: Grigore Botezatu* // „Literatura și arta”, 15 ianuarie 2009, p. 7.

²⁶I. Gherman. *Basmе populare moldovenești* // „Nistru”, nr. 11, 1959, p. 141.

²⁷I. Gherman. *Din spusa norodului...* // „Nistru”, nr. 1, 1967, p. 141.

²⁸Sergiu Moraru. *Se auzea din bătrâni...* // „Literatura și arta”, 8 iunie 1978, p. 6.

²⁹Elena Slobodova. *Túzby zakliate do rozpravok*. Postfață la cartea „Krásna Ileana”. Moldavské ľudové rozprávky. Bratislava, Vydavateľstvo „Mladé leta”, 1990, p. 236.

³⁰ Mihail M. Robea. *La izvoare*. Povești, poezie populară și cercetări de folclor de Grigore Botezatu. Chișinău, „Hyperion”, 1991, 240 p. // „Revista de Etnografie și Folclor”, Tomul 38, 1-2, 1993, p. 168.

³¹ A. Hâncu // „Glasul Națiunii”, 13 ianuarie 1999, p. 4.

³² Pamfil Bilțiu. *Un etnolog de seamă al Republicii Moldova – Grigore Botezatu* // „România km O”, nr. 1-2, Baia Mare, mai 2001, p. 168, 169.

³³ Telegramă de felicitare a Consiliului Uniunii Scriitorilor din Moldova // „Literatura și arta”, 22 ianuarie 2004, p. 8.

³⁴ Nicolae Băieșu // „Literatura și arta”, 15 ianuarie 2009, p. 7.

³⁵ Andrei Hropotinschi // „Moldova Mare”, 27 ianuarie 2009, p. 2.

³⁶ Vladimir Beșleagă. *Ce e cu ...povestea... azi?* // „Biblio Polis”, nr. 3, 2013, p. 215, 222.

³⁷ *Savantul care spune povești*. Consemnare: Efim Bivol // „aMIC”, nr. 1, 2009, p. 4.

ION BURUIANĂ
Institutul de Filologie
(Chișinău)